

กลับมาเราอะลุ่มรัก

..... ระบุ สำนัก

กลับมาเราอะลุ่มรักในดวงใจ - พ่อกับแม่ของเจ้าเฝ้ารอแล้วรอเล่า คิววิญญาณที่
ห่วงใยลูกมาโดยตลอดไม่ว่ามันจะนานแค่ไหนเราไม่เคยหือออย โดยเหตุที่เราเกิดร่วม
สายเลือดเดียวกัน อีกทั้งตัวเจ้าก็คือสายเลือดของเราโดยแท้ อย่างไรก็ตาม แม้นใน
อดีต เจ้าจะหลงเชื่อ ในกลอุบายจากกาารถูกคนต่างสายเลือดหลอกใช้เป็นเครื่องมือมา
โดยตลอด แม้นมีอะไรในครอบครัวซึ่งควรจะรักและห่วงแทน ก็หนีไปขายให้เขาจนแทบ
ไม่หลงเหลือไว้ถึงรุ่นลูกรุ่นหลาน กระทั่งตัวเจ้าเองซึ่งควรจะรักศักดิ์ศรีของตนก็เอาไป
ให้ เขาจนแทบจะหมดทั้งเปลือกและเนื้อในด้วย เพียงเพื่อหวังสิ่งซึ่งเขาว่ามาล่อเท่านั้น
อย่างไรก็ตาม พ่อกับแม่ย่อมนึกถึงคุณธรรมของความเป็นผู้ใหญ่ โดยที่เข้าใจดีว่า ควร
ให้ลูกหลานเรียนรู้ด้วยตัวเองจึงรอคอยมาโดยที่เชื่อว่า มีวันใดก็วันหนึ่งคงมีโอกาสพบ
ความจริงทำให้พวกกลับมาไม่ว่าเร็วหรือช้า แล้วเราคงจะอยู่กับต่อไปอย่างมีความสุข

ในขณะที่สภาวะเศรษฐกิจกำลังทรุดหนัก และหนักมากยิ่งขึ้น มองที่ไรหากรู้ถึงปัญหาได้ลึกซึ่งพอสมควร
ก็จะพบความจริงว่า ยังคงลงไปอีก แม้นภายในสภาพบรรยากาศของสังคมปัจจุบันจะเต็มไปด้วยคำพูดหลอกหลวง เช่น
ผักชีโรยหน้า แต่ผู้ซึ่งมองได้ลึกกว่าย่อมรู้เท่าทันจึงไม่ตกเป็นเหยื่อให้จำต้องหลงตามไปจนกระทั่งสูญเสียความ
เป็นคนลึกซึ้งยิ่งขึ้นไปอีก

ฉันหันกลับไปมองชนรุ่นลูกรุ่นหลานหลายต่อหลายคน ยังมีฐานะซึ่งยังลืมนตาอ้าปากไม่ค่อยจะได้ และพบว่า
ครึ่งหนึ่ง เพื่อนชีวิตของฉัน เหล่านี้ เคยปลุกข้าวปลุกผักและเลี้ยงสัตว์หาปลามาให้เราได้กินจากหยาดเหงื่อแรงใจ
และแรงกายจากเขา และเราเองก็มีแรงเลี้ยงเขาได้โดยไม่ต้องมีหนี้สิน

หลังจากนั้นมา ภาพความจริงก็ค่อย ๆ ปรากฏชัด และชัดเจนยิ่งขึ้นว่า ลูกหลานของเราซึ่งอยู่ในระดับล่าง
และทุ้มเทาทำงานเสมือนแบกเอาการดำรงชีวิตของเราไว้บนบ่า แต่กลับถูกคนในกลุ่มเราเองเล่นไม่ซื่อ โดยรู้เห็น
เป็นใจกับชนต่างถิ่น นำเอาอิทธิพลวัตถุเข้ามาครอบงำทำลาย อีกทั้งใช้กลยุทธ์ทั้งหลอกทั้งล่อให้จำต้องตกเป็นเครื่อง
มือจนกระทั่งทั้งไรทั้งนาออกไปรับใช้พวกเขา แทนที่จะรู้สำนึกถึงบุญคุณและมีความจริงใจที่จะพัฒนาให้เจริญเติบโต
ขึ้นมานบนพื้นฐานความเป็นคน โดยที่มึความฉลาดและเฉลียวรู้ทันคนอื่น

แม้ว่าตัวฉันจะเกิดในกรุงเทพฯ หากนับชาติตระกูลก็ยังมีหลายคนรู้สึกได้ว่า ชีวิตคนคนนั้นมาจากผู้ซึ่งมีบรรพ
บุรุษทำงานอยู่ในรั้วในวังมาแล้วอย่างน้อยสามชั่วคน แต่ตนกลับรู้สึกเบ้อบรรยาอากาศในเมืองหลวงมาแต่เล็กแต่น้อย
ในช่วงถัดมา ประสบการณ์ชีวิตซึ่งเกิดจากการรังงานในระคับพื้นดินมาโดยตลอด ได้สอนให้ฉันมองเห็นสิ่งต่าง ๆ ทั้ง
สองด้านชัดเจนยิ่งขึ้น จึงทำให้รู้ว่าการที่คนสนใจบรรยาอากาศธรรมชาติมากกว่าในกรุง คงจะมีผลมาจากความรู้สึกใน
ตัวเองร่วมกับการมีโอกาสสัมผัสแบบอย่างจากพ่อซึ่งชัดเจนมาโดยตลอด

ดังนั้นพอสมควรก็มุ่งออกไปใช้ชีวิตในชนบทแม้ใครจะเอาอะไรมาล่อให้อยู่ในเมืองก็ไม่ฟังทั้งนั้น ฉันจึง
เป็นคนหนึ่งซึ่งมีโชคดี เพราะได้พบความจริงว่า เพื่อนของฉันเองแทบจะทั้งหมดในกลุ่มที่อยู่ด้วยกัน แม้นชนรุ่นลูก
รุ่นหลานเท่าที่มีโอกาสสัมผัส มักสะท้อนความคิดทำให้รู้สึกว่ามีเป้าหมายชีวิตอยู่ในเมืองแทบทั้งนั้น ถึงกับบางคนพูด
ระบายความรู้สึกออกมาตรง ๆ ว่า "ถึงเป็นนก กูก็ไม่ขอบินกลับมาอีก"

"ขณะนั้นฉันฟังแล้วมองเห็นภาพอะไรคงไม่มีใครทราบ เพราะคิดว่ายังไม่ถึงเวลาที่จะพูดออกมา"

แม้ในช่วงนั้น ป่ายังมีสภาพที่ค่อนข้าง เชี่ยวชื้น เหมือนยามอายุวัฒนะซึ่งซุบจิตใจฉันให้มีชีวิตที่วามมากขึ้นอย่างไม่
อาจจะระบายออกมาเพียงด้วยคำพูดไม่ว่ายามไหน เริ่มตั้งแต่รุ่งอรุณ ยามสาย บ่าย เย็น กระทั่งช่วงค่ำคืน มัน
สอนให้รู้ถึงการเปลี่ยนแปลงอันเป็นสังขธรรมที่ลึกซึ้ง อีกทั้งมองเห็นว่าแต่ละช่วงยามมีทุกสิ่งทุกอย่างซึ่งเป็นองค์ประ

กอบอยู่ภายในจิตวิญญาณของมันเองอย่างอิสระ

นอกจากป่าอันเขียวชอุ่ม ร่วมกับปุยมะเขັตคแสงตะวันส่งตัวกระแสดมบพ ทำให้มีการแปรเปลี่ยนรูปลักษณะเรื่อยไปอย่างมีชีวิตชีวา จนทำให้ฉันเกิดจินตนาการและแสดงออกมาเป็นเพลงและบทประพันธ์ "ชมไพร" ฯลฯ ยังสังเกตเห็นบรรดาเพื่อนร่วมโลกโดยที่คนไม่มีกรอบอยู่ในความรู้สึก และเฝ้าดูเขาเหล่านั้นทำไรไถนา บ้างก็ปลูกผักนานาชนิดอย่างมีความสุข เนื่องจากยังมีความเชื่อมั่นในตัวเองค่อนข้างชัดเจน

ฉันยังมีสภาพที่สมบูรณ์อยู่มากทีเดียว ทำให้คนเหล่านั้นไม่ค่อยจะพูดถึงเรื่องราวของปุยียังปุยิวินาศศาสตร์ซึ่งคนต่างถิ่นคิดค้นขึ้นมาก่อน หลังจากน้ำลคคจะมีหลายคน เริ่มกระปรีกระเป่าที่จะใช้พื้นดินซึ่งในช่วงฤดูฝนมีน้ำท่วมเพื่อปลูกพืชผลที่มีอายุไม่นานนัก เพราะคงจะรู้ว่าตรงนั้นมีอาหารต้นไม้ซึ่งมาตามธรรมชาติ ทำให้ "ฤดูกาลมีความหมายลึกซึ้งยิ่งขึ้นในหัวใจของแต่ละคน"

ฉันคงนำมาสรุปในช่วงนั้นได้ว่า **ทุกสิ่งทุกอย่างยังคงมีการสานกระแสดึงกันบนพื้นฐานธรรมชาติให้เห็นได้ชัดเจนพอสมควร** ในสายตาและความคิดของผู้ซึ่งอยู่อย่างมีสติ ซึ่งสนใจพิจารณาทุกสิ่งทุกอย่างและนำมาคิดค้นหาเหตุผล... แต่ก็เริ่มเห็นแววจากความคิดของบรรดาเพื่อน ๆ รวมทั้งชนรุ่นลูกหลานแล้วว่า มีเป้าหมายชีวิตที่มุ่งความสนใจไปที่ไหน

ภาพที่เห็นชัดยิ่งขึ้นเรื่อย ๆ ล้วนมุ่งออกจากตัวเอง แล้วผลซึ่งพบจากการปฏิบัติเป็นความจริงติดตามมาก็คือ กระแสที่มุ่งเข้าเมืองกรุง เพื่อหวังสิ่งซึ่งแต่ละคนคิดว่าคือ โชคอันประเสริฐ อันได้แก่ทรัพย์สินเงินทอง เกียรติยศและชื่อเสียง ความมีหน้ามีตาที่ได้รับจากคำสรรเสริญและยกยอปอปั้น ไม่ว่าจะตนจะต้องตกเป็นทาสรับใช้ใครได้ทั้งนั้นและถนนเส้นนี้เองก็มีสะพานข้ามน้ำข้ามทะเลซึ่งอีกด้านหนึ่งสร้างไว้รอรับอยู่แล้ว ล้วนคือความเท่อเหิม เป็นสิ่งสอนสั่งธรรมให้ฉันรู้ว่า **"เพราะมีความเท่อเหิมจึงขาดความเฉลียวใจในกลอุบายเหล่านั้น"**

ฉันเฝ้าดูเพื่อนร่วมแผ่นดินและบรรดาลูกหลานซึ่งตนหวังมานานแล้วว่า เขาทั้งหลายน่าจะสืบทอดมรดกซึ่งชนรุ่นปู่ย่าตาทวดได้มอบไว้ให้ร่วมกันสร้างสรรค์สืบทอดต่อไปสู่ออนาคต แต่ภาพที่พบเห็นเป็นความจริงกลับมีทิศทางไปในด้านตรงข้าม ครั้นทวนกลับไปมองที่ไร่นาซึ่งเคยเป็นที่รักและหวงแหน เพื่อฝากชีวิตตัวเองรวมถึงชนรุ่นหลังก็ยิ่งใจหาย เนื่องจากลูกหลานของแต่ละคนซึ่งเป็นความหวังของพ่อกับแม่รวมทั้งเครือญาติ ละทิ้งถิ่นฐานบ้านช่องไปแสวงหาสิ่งอื่น

อย่างไรก็ตาม เท่าที่ชีวิตฉันเองผ่านพ้นมาแล้วโดยไม่เคยล้มเลิกซึ่งเข้าไปนอนอยู่ในกันบังของหัวใจ จากเสียงของปู่ย่าตายายซึ่งยังคงก้องอยู่ในหู เรื่อยมั่วว่ง **"ฉันเดือนแฉแล้วไม่ฟัง - จะไปไหนก็ไปเฉอะ แล้วก็คงต้องทวนกลับมาอีก"**

มาถึงขั้นนี้ทำให้น้ำเอาคำพูดดังกล่าวมาตีความได้อย่างลึกซึ้ง ทำให้เข้าใจความหมายว่า พ่อแม่ปู่ย่าตายายย่อมว่ากล่าวตักเตือนด้วยความรักลูกรักหลานเป็นธรรมดา แต่ก็มิละทิ้งความเป็นผู้ใหญ่ที่เข้าใจสังขธรรมของชนรุ่นลูกหลานจึงไม่มีการขับไล่ไสส่ง และพร้อมที่จะให้อภัย ซึ่งถือเป็นสังขธรรมในการเรียนรู้ความจริงของมนุษย์

ฉันเป็นคนมีนิสัยไม่ละความพยายามที่จะค้นหาความจริงอย่างต่อเนื่องกันมาโดยตลอด จึงให้ความสนใจเรียนรู้ต่อไปอีกว่า **"บรรดาเพื่อน ๆ และลูกหลานเหล่านั้น เขาไปทำอะไรกัน"** ในที่สุดภาพมันก็ค่อย ๆ ปรากฏชัดยิ่งขึ้นเรื่อย ๆ ว่า จุดสุดท้ายอยู่ที่ดินแดนซึ่งชนต่างสาย ลือดและความคิดมีอิทธิพลลงรากฝังลึกอยู่แล้วโดยอ้างว่าต้องการไปหาความรู้ใส่ตัวเพื่อกลับมาช่วยบ้านเมือง หลายคนตะเกียกตะกายขึ้นไปจนถึงระดับสูงสุดก่อนที่จะทวนกลับบ้าน มีบางรายพูดค่อนข้างชัดเจนมาก เสมือนสารภาพความจริงว่า **"ต้องการไปชุบตัว"**

พอทวนกลับบ้านก็พบว่า บรรดาเพื่อน ๆ ฉันหลายต่อหลายคนและดูเหมือนจะเป็นส่วนใหญ่ แสดงความชื่นชมยินดีโดยที่ไม่รู้ว่าสิ่งซึ่งเข้าไปแฝงอยู่ข้างในและนำคิดกลับบ้านมาด้วยนั้นมันคืออะไร หากมองเห็นความจริงย่อมพบ

เองว่า มันมีอิทธิพลอยู่เหนือรากฐานความคิดลูกหลานของเราเอง ซึ่งปากว่าจะกลับมาช่วยพัฒนาท้องถิ่นอันเป็น-
มาตุภูมิและปิตุภูมิของคน แต่คิดครึ่งใจส่วนใหญ่ส่งผลสนองประโยชน์แก่ชนต่างถิ่นต่างสายเลือดให้เห็นได้ ยิ่ง
 เรื่องใดมีความลึกซึ้งด้วย จึงทำให้**"ทรัพย์สินในดินสินในน้ำ"**ซึ่งควรถือว่าเป็นสมบัติอันล้ำค่าของแผ่นดินตัวเอง จำ
 ต้องถูกถ่ายเทไปสนองประโยชน์ชนต่างถิ่นหรืออาจกล่าวว่าเป็น**"สนองผลผลิต"**

ในที่สุด ภาพความจริงก็ปรากฏชัดยิ่งขึ้นเป็นลำดับว่า ปากก็หมกเรื้อรัง ดินก็เสื่อมโทรมเรื้อรัง น้ำก็สูญหายไป
 ไปจากที่ทางของมันมากขึ้น อากาศก็เป็นที่พิษเพิ่มขึ้น สภาพลมฟ้าอากาศก็แปรอย่างจับทิศทางให้เตรียมตัว-
 เตรียมใจได้ยากยิ่งขึ้นเรื่อย ๆ

อิทธิพลซึ่งแต่ก่อนเคยเกิดจากชนต่างสายเลือดก็ได้รับการถ่ายทอดมาอยู่ในรากฐานลูกหลานเราเองและ
 มีผลทำลายปิตุภูมิมาตุภูมิรวมทั้งผลงานซึ่งบรรพบุรุษของเราเองได้มุ่งมั่นสั่งสมไว้ให้แก่สิ้นแผ่นดิน อีกทั้งลูกหลานมา
 ถึงรุ่นลูกหลานเหลนซึ่งเกิดทีหลังและหวังพึ่ง แต่จำต้องตกเป็นเหยื่อทำให้หลายคน ไปติดอยู่ที่อิทธิพลโรงงาน
 ผลิตวัตถุซึ่งชนรุ่นพี่รุ่นพ่อของเขาทั้งหลายไปนำเข้าตัวเอง โดยที่ภายใต้สิ่งเหล่านี้หาว่ามีเลือดที่เปี่ยมพันด้วย
 อุดมการณ์จริงไม่

.....

แผ่นดินและบ้านถิ่นสำคัญใจ

ถ้าจะให้ตอบคำถามดังกล่าวขบอกว่า คือสังขรณ์ซึ่งอยู่ในชีวิตของแต่ละคนอย่างครบถ้วนแล้ว หากใคร
 พบได้เองย่อมรู้ได้จริง ถ้าจะให้บอกก็คงลงได้ไม่ลึกซึ้งถึงแก่น ยิ่งผู้ซึ่งตกลงไปวนเวียนอยู่ในกระแสเท่าที่ได้
 กล่าวมาแล้วคงไม่อาจเข้าใจได้ ส่วนผู้ซึ่งรับได้ย่อมหมายความว่า คนมีสังขรณ์อยู่แล้ว

แต่ละคนหาใช้มีแต่ร่างกายไม่หากมีวิญญาณซึ่งผูกพันอยู่กับสิ่งซึ่งทำหน้าที่รองรับการเกิดและดำเนินชีวิตตัว
 เองเป็นธรรมชาติ ดังนั้นชีวิตคนซึ่งถูกวัตถุครอบงำย่อมมีผลทำลายจิตวิญญาณโดยที่ได้รับการปรับเปลี่ยนมาอยู่ใน
 สภาพเช่นเดียวกันกับเครื่องจักรกล โดยที่มีอิทธิพลเหนือกว่าสามารถกำหนดให้ทำอะไรก็ได้ตามแต่ตนจะพึงปรารถนา
 หรืออีกนัยหนึ่งอาจกล่าวว่าเป็น**"อิทธิพลวัตถุมีเหตุมีผลทำลายความเป็นคน"** หากทุกอย่างมุ่งไปสู่ทิศทางเดียวให้ปรากฏ
 ชัดเจนยิ่งขึ้น

บุคคลผู้มีความรักความซื่อสัตย์ต่อแผ่นดินและบ้าน ย่อมอ่านถึงสังขรณ์ได้ว่ามีความรักความซื่อสัตย์ต่อตนเอง
 และมีรากฐานความคิดที่เบิกกว้าง ช่วยให้มองเห็นสังขรณ์ของสรรพสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างลึกซึ้ง จึงมีลักษณะมองการณ์
 กว้างและไกลอย่างเป็นธรรมชาติ **"บุคคลผู้รู้และเข้าถึงธรรม จึงคาดการณ์ต่าง ๆ ได้ถูกต้อง"** อีกทั้งมีความเข้าใจ
 ใจคนด้วยกันเอง ยิ่งเป็นชนรุ่นลูกหลานจึงไม่มีการถือสา หากมองเห็นโอกาสที่คิดว่าในอนาคตจึงพร้อมที่จะให้อภัย
 ในความผิดพลาดได้เสมอ"

เมตตาธรรมจึงดีว่าเป็นสิ่งสำคัญที่สุดสำหรับบุคคลผู้เป็นผู้ใหญ่อย่างแท้จริง และเมตตาธรรมย่อมมีความจริง
 ใจเป็นพื้นฐานสำคัญที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้ซึ่งเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ คู่พ่อและแม่ โดยปราศจากกรอบส่วนตัว
 ซึ่งเข้าไปแฝงเป็นเงื่อนไขอยู่ในรากฐาน

บุคคลผู้มีความรักอันหยั่งลงลึกซึ้งถึงแผ่นดินและบ้านตนเอง หรืออาจกล่าวว่ามีแผ่นดินและบ้านอยู่ในหัวใจ
 ย่อมอ่านได้จากภาพสะท้อนซึ่งมีธรรมชาติที่ให้ความรักความสนใจลงสัมผัสกับพื้นดินและเพื่อนมนุษย์ในระดับล่าง
 อย่างมีความสุขไม่ว่าตนจะเติบโตขึ้นสูงถึงระดับไหนแม้ใครอื่นจะมองว่าเป็นภาพของความเหน็บเหนียว เพราะ
 สมารถมีได้มุ่งที่สภาพกายตนเอง และจริง ๆ แล้วถ้าสมารถมุ่งที่ร่างกายตัวเองย่อมไม่ถือว่าคือสมารถ หากหมาย
 ถึงความเป็นแก่ตัว จึงทำให้สิ่งซึ่งแสดงออกขาดความคงทนอยู่ได้

✓ บุคคลผู้ปฏิบัติได้ชัดเจนย่อมอ่านความจริงได้ว่า มีแนวความคิดที่ใช้แก้ไขปัญหายังรากลงถึงความจริง ย่อม

สามารถพิจารณาแก้ไขปัญหาต่าง ๆ อย่างได้ผลสมตามเป้าหมาย ดังที่คุ้นก่อนเคยกล่าวไว้ว่า "ขอให้รากฐานความคึกคักฟื้นคืนเป็นพล"

ในปัจจุบัน สิ่งซึ่งสารภาพความจริงว่า เราไม่อาจแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ผลจริงจัง โดยเฉพาะปัญหาเศรษฐกิจหากฝากความหวังไว้กับกลุ่มบุคคลซึ่งอยู่ด้านบน เนื่องจากภาพสะท้อนที่สารภาพความจริงซึ่งมองเห็นได้ในขณะนี้ มีคำตอบอยู่ในตัวเองแล้ว

เราจะพบกับสังขรณ์ว่า คนจำนวนมากซึ่งเกิดบนแผ่นดินนี้ หลังจากชีวิตเคียดเคืองขึ้นมาไม่ว่าจะเป็นวัยวุฒิและระดับการศึกษาซึ่งเป็นผลจากการจัดการ รวมทั้งภาวะการเคียดเคืองในค่านิยมพิธีและตำแหน่งหน้าที่การงาน มักมีแนวโน้มชวนให้อ่านได้ว่า ภายในส่วนลึกของจิตวิญญาณลึกความสำคัญของพื้นดินอันควรถือว่าเป็นถิ่นเกิดของตัวเอง

เมื่อหันมามองที่ส่วนประกอบ มักพบกับบ้านหลังใหญ่เกินเหตุเกินผล อีกทั้งรถยนต์ราคาแพงแข่งกันในเมือง แม้อาจลงสู่พื้นดินก็ต่อเมื่อต้องการประโยชน์จากคนระดับล่าง โดยที่ชาวจิตวิญญาณจึงขาดความเสมอต้นเสมอปลาย หรือมีความเป็นธรรมชาติ

อิทธิพลจากคนกลุ่มดังกล่าว ทำให้ลูกหลานทั้งหลายจำต้องหลงไหลกับ เครื่องมือซึ่งนำมาหลอกล่อให้รากฐานจิตใจซึ่งควรมีสระที่จะพัฒนาตนเองขึ้นมาอย่างสมศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ จำต้องมุ่งไปสู่ความเป็นทาสรับใช้กลุ่มคนในเมืองซึ่งมีธรรมชาติที่รับใช้ชนต่างสายเลือดอยู่แล้ว โดยที่ไปนำเอาอิทธิพลจากต่างถิ่น เข้ามาลงบนพื้นแผ่นดิน ซึ่งแต่ละคนมีส่วนร่วมกันรักษาให้ทุกสิ่งอยู่ได้อย่างอิสระเพื่อชนรุ่นหลัง

เท่านั้นยังไม่เพียงพอ มีอีกด้านหนึ่งซึ่งส่งคนไปขายแรงงานบนแผ่นดินชนต่างชาติโดยตรง ซึ่งแน่นอนที่สุดถ้าเข้าใจสังขรณ์ชีวิตซึ่งมีเหตุมีผลผูกพันอยู่กับท้องถิ่นย่อมพบคำตอบได้เองว่า "โดยทั่ว ๆ ไปแล้ว ไม่มีชนชาติไทยที่จะจริงจังกับคนต่างถิ่นมากไปกว่าคนซึ่งเกิดและอยู่ร่วมแผ่นดินเดียวกันกับคน โดยเฉพาะมีสายเลือดเดียวกันเป็นธรรมชาติ"

ฉันได้กลัวไม้เป็นครูสอนให้เห็นสังขรณ์

ในช่วงปี พ.ศ.2490 ซึ่งขณะนั้นฉันเองมีอายุเพียง 25 ปี หลังเรียนจบจากมหาวิทยาลัยแล้วก็ตัดสินใจออกไปทำงานในถิ่นซึ่งมีสภาพห่างความเจริญในด้านวัตถุ แต่ในด้านธรรมชาติยังคงเห็นได้ชัดเจนถึงความสมบูรณ์พร้อมพอสมควร อีกทั้งยังเป็นถิ่นซึ่งอยู่กลางดงกล้วยไม้พันธุ์ธรรมชาติ

ณ จุดนั้นเอง เมื่อหันกลับไปมองที่ชีวิตคนในกรุงยิ่งในกรุงเทพ ฯ ทำให้พบความจริงซึ่งรู้สึกท้อแท้ที่จะลงมือทำ เพื่อพิสูจน์อะไรบางสิ่งบางอย่างจากรากฐานความรู้สึกของตน

ภาพแรกที่พบเห็นทำให้เกิดคำถามขึ้นในใจว่า "หิ้ง ๆ ที่บ้านเราคือแหล่งกำเนิดของกล้วยไม้พันธุ์ธรรมชาติ แต่เหตุใดคนในกรุงจึงไม่เหลียวแลอีกหิ้งถูกกว่าเป็นของค่า สู้กล้วยไม้ซึ่งสั่งมาจากเมืองนอกไม่ได้ และมีการแสดงออกว่าเป็นของสูง ถ้าใครมีไว้ก็จะได้รับการยกย่องกันเป็นพิเศษ" ถึงกับบางครั้งหลุดปากออกมาจากคนกลุ่มนี้ว่า "นั่นคือต้นไม้อาจเมืองนอกเชียวนะ"

เพราะความอยากรู้อย่างเห็นที่ชัดเจนมาก มีส่วนนำตัวเองออกไปเที่ยวได้ซัดค้นหาความจริงจากแทบทุกแห่งหน จนในที่สุดก็พบว่า มีชาวบ้านรายหนึ่งซึ่งอยู่กลางดงกล้วยไม้ในท้องถิ่น จ้างชาวบ้านออกไปไล่เก็บกล้วยไม้หลายชนิดจากป่า ส่งไปให้คนในกรุงเทพ ซึ่งส่งไปขายให้ชนต่างชาติเพียงราคาต้นละไม่กี่บาท ทำให้กล้วยไม้ท้องถิ่นแม้เคยอยู่ป่า กล้ามมีโอกาสไปเที่ยวเมืองนอกโดยได้รับทุนการ เคนทางซึ่งคิดเฉลี่ยแล้วต้นละไม่กี่บาทก็สดต่างหาก หากนำมาเปรียบเทียบกับผลประโยชน์ซึ่งชนต่างชาติได้รับในภายหลัง สำหรับคนไทยซึ่งอยู่ร่วมแผ่นดิน

เคียงกันกับกล้วยไม้ซึ่งเปรียบเสมือนเป็นลูกหลานตัวเอง โดยที่ถูกล่อยไว้ให้รากฐานขาดความเข้มแข็งถึงระดับหนึ่ง แม้เห็นเงินเพียงเล็กน้อยก็คงทนไม่ไหว แล้วก็มีคนชาติเคียงกันแต่อยู่ในค้ำมืออำนาจออกมาไล่พิฆาตกันเอง

ภาพดังกล่าวแล้ว ผู้เขียนมาในหัวใจหลังจากค้นพบความจริงว่า กล้วยไม้้นอกซึ่งมีผู้สั่งเข้ามาขายให้แก่กลุ่มผู้ที่มีเงินด้วยราคาแพงลิบลวนนั้น จริง ๆ แล้ว หลายชนิดก็คือผลสำเร็จรูปซึ่งผลติมาจากพันธุ์ธรรมชาติที่เกิดขึ้นบนผืนแผ่นดินซึ่งเราทุกคนร่วมกันเป็นเจ้าของนั่นเอง

ในช่วงนั้น ฉันใช้เวลาว่างจากงานประจำอย่างมีความสุขอยู่กับทั้งสองด้าน ด้านหนึ่งมุ่งมั่นศึกษาหาความรู้จากกล้วยไม้พื้นบ้านจากสภาพซึ่งแทบจะมีแต่มือเปล่า ๆ แต่ก็เชื่อว่าคนมีจิตวิญญาณและสมอง อีกทั้งมีแรงกายอย่างผสมกลมกลืนกันไปเป็นธรรมชาติ เพราะถ้าคิดจะหาความรู้จากตำราหรือคนชี้แนะก็แทบมองไม่เห็น แม้เงินทองในมือก็ยังมีเพียงเงินเดือนจากช่วงเริ่มเข้าทำงานเพียงไม่กี่บาท ซึ่งนับเป็นสิ่งดี โดยที่มีโอกาสพิสูจน์ให้ตัวเองเห็นสังขรณ์ชัดเจนนยิ่งขึ้น

นอกจากนั้น อีกด้านหนึ่ง ฉันให้ความสนใจพบปะกับคนที่เกี่ยวข้องกับกล้วยไม้ แม้ผู้ซึ่งเก็บรวบรวมกล้วยไม้ป่าส่งไปขายคนกรุงเทพฯ . เพื่อส่งต่อไปเมืองนอก ฉันก็สนใจไปคุยด้วยเป็นช่วง ๆ ตามแต่โอกาสจะอำนวยให้ เพื่อค้นหาความจริงลึกซึ้งยิ่งขึ้น เพราะรู้สึกว่ในค้ำมือส่วนตัวแล้ว คนเราเกิดมาเมื่อมีโอกาสรู้จักกันก็ควรสร้างคุณความดีไว้แก่กัน ส่วนเรื่องของส่วนรวมหากไม่เห็นด้วยก็น่าจะมีศิลปะที่จะปฏิบัติโดยไม่ให้คนอื่นรู้สึกเดือดร้อนเกินเหตุ

ลูกหลานที่รักทุกคน เธออาจสงสัยว่าเหตุผลจริง ๆ นั้นอยู่ที่ไหนและมีอะไรเป็นเครื่องวัด ฉันขออนุญาตกล่าวกับเธอว่า ก่อนอื่นควรยอมรับความจริงว่า "คนเราอยู่ด้วยกัน ถ้าเรารู้จักเคารพและเท่าเทียมกันอย่างจริงจัง โดยไม่คิดเปลี่ยนแปลงหลอกลวง . . . เขาย่อมเคารพและเท่าเทียมต่อเรา ถือเป็นธรรมชาติของมนุษย์" กับอีกสิ่งหนึ่งถ้าเราสนใจค้นหาเหตุและผลที่ตนเองก่อนอื่น สิ่งซึ่งนำไปปฏิบัติย่อมอยู่กับเหตุและผลด้วย

ลูกหลานที่รักทุกคน ระหว่างนั้นฉัน เริ่มลงมือปฏิบัติจากรากฐานแนวคิดความเชื่อในสังขรณ์ซึ่งมีอยู่ในตนเองอย่างแน่วแน่ เรื่อยมา ทำให้กระแสดังกล่าวแพร่กระจายออกไปด้วยตัวของมันเองอย่างเป็นธรรมชาติ แล้วในที่สุดตัวเองก็ได้ครูซึ่งถือว่ามีคุณค่าขึ้นมาอีกจุดหนึ่ง กล่าวคือกลุ่มบุคคลผู้ซึ่งรับใช้ผลประโยชน์ของคนต่างถิ่นโดยที่เบียดเบียนกล้วยไม้จากเมืองนอก เข้ามาขายเผยแพร่แก่คนท้องถิ่น เริ่มสร้างกระแสใส่ร้ายป้ายสีด้วยรูปแบบต่าง ๆ อีกทั้งมีการรวมตัวกันเหนียวแน่นมากขึ้น แม้ฉันเองจะได้ยินได้ฟังคำกล่าวให้ร้ายอย่างชัดเจน แต่ก็ไม่ได้ถือสาหาความกับใคร โดยที่คิดว่า สิ่งเหล่านั้นน่าจะเป็นภาพหลอกเท่านั้น ส่วนเป้าหมายจริงคือสิ่งซึ่งฉันมองมาแต่แรก จึงมุ่งมั่นรักษาเอาไว้ให้ชัดเจนอยู่เสมอโดยไม่ยอมให้สิ่งอื่นใดมากลบลง เลื่อนไปได้แม้แต่น้อย

"ระหว่างนั้น ขณะที่ฉันมองกล้วยไม้พันธุ์ธรรมชาติซึ่งเกิดร่วมท้องถิ่นกับชีวิตเรามาจากวิญญาน ทำให้รู้สึกซึ่งใจอยู่ในส่วนลึก ถ้าใครที่ยังรู้จักฉันได้คงได้ยินเสียงดังก้องออกมาอย่างเป็นธรรมชาติว่า "กลับบ้านเราเถอะ- ลูกรัก ทำไมเจ้าต้องไปรับใช้คนอื่นทั้ง ๆ ที่ตัวเองก็มีแผ่นดินอยู่อย่างน่าภูมิใจ อีกทั้งมีพ่อแม่พี่น้อง เครือญาติทั้งหลายสืบทอดกันมาเป็นเวลานานแสนนานแล้ว"

ฉันลงมือทำอย่างมุ่งมั่นโดยที่ตนได้ยินเสียงเตือนและย้าจากหัวใจตัวเองดังอยู่เสมอ มันทำให้มองเห็นคุณค่าจากรากฐานชัดเจนยิ่งขึ้นเป็นลำดับ โดยที่สังขรณ์จากอีกด้านหนึ่งซึ่งเกิดปัญหามาจากชนิดหรืออาจกล่าวได้ว่าทุกทิศทางซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง เนื่องจากช่วยให้ฉันสามารถเชื่อมโยงไปรู้ความจริงได้ทุกเรื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งสิ่งซึ่งน่าจะเป็นถือว่าสำคัญที่สุดคือ "ช่วยให้ความจริงจากคนทุกรูปแบบอย่างลึกซึ้ง"

แถมยังทำให้ฉันมองเห็นสังขรณ์อีกสิ่งหนึ่งซึ่งบอกตัวเองว่า "หากเจ้าหยุดทำงาน ตัวเจ้าเองนั้นแหละจะสูญเสียโอกาสในการเรียนรู้ซึ่งธรรมชาติได้มอบมาให้กับชีวิตตัวเองแล้ว"

แม้ว่าหลังจากช่วงนั้นมาแล้ว ผลงานจะทำให้กล้วยไม้พันธุ์ธรรมชาติของท้องถิ่น หวนกลับมาใช้คนทั้งหลาย

ภายในชุมชนท้องถิ่นของเราเอง กับอีกด้านหนึ่งก็ช่วยให้ตัวฉันมีโอกาสเรียนรู้สังขธรรมจากเพื่อนร่วมแผ่นดินลึกซึ้งยิ่งขึ้น **แต่เรื่องราวก็ยังไม่จบสิ้นแค่นั้น** เพราะปัญหาต่าง ๆ ซึ่งสะท้อนกลับออกมาอย่างต่อเนื่องบอกให้รู้ว่าเพื่อนฉันส่วนใหญ่หาได้น้ำมาใช้ประโยชน์จากความรักที่แท้จริงไม่ แต่เป็นเพราะเห็นแก่เงินมากกว่า

ซึ่งปัญหาที่พบได้จากทุกเรื่อง ทำให้ฉันสานความสนใจต่อไปยังเรื่องราวต่าง ๆ ซึ่งอยู่ในวิถีชีวิตประจำวันอย่างทั่วถึง จึงทราบได้ว่า **"ไม่ว่าใครสนใจจับงานเรื่องอะไรก็ตาม ถ้าให้ความสำคัญแก่คนเหนือกว่าสิ่งนั้น และทุ่มเททำงานอย่างมั่นคงแน่วแน่เพื่อประโยชน์สุขของทุกคน ย่อมเชื่อมโยงความรู้ถึงได้ทุกเรื่อง ไม่ว่าเรื่องวัฒนธรรมและการศึกษา สังคม การเมือง กระทั่งเรื่องราวของเศรษฐกิจซึ่งเป็นปลายสุด** อีกทั้งยังรู้ความจริงว่าถ้าเราแต่ละคนยึดคติอยู่ตรงปลายย่อมทำให้สังคมมีการปรับเปลี่ยนตัวเองจากปัญหาซึ่งหวนกลับมาให้พบเรียนอย่างรุนแรงจนถึงที่สุดแล้ว"

หวังจากการทำงานค่อย ๆ กว้างออกไปเรื่อย ๆ โดยที่เชื่อมโยงไปถึงสิ่งอื่นเรื่องอื่น ฉันก็มีโชคคืออีกเพราะจะมีเพื่อนร่วมแผ่นดินรวมถึงลูกหลานส่วนใหญ่มองด้วยความรู้สึกที่ว่า**"ฉันออกไปทวนอกเรื่อง"** บ้างก็ถามว่า **"ฉันยังทำเรื่องกล้วยไม้อยู่หรือเปล่า"** ทำให้มองเห็นภาพจากด้านในของเธอตลอดหลายว่า**"กำลังคลุกอยู่ในสภาพอย่างไร และกำลังคิดอะไรอยู่"**

เสียงดังกล่าวเสมือนบอกความจริงให้รู้ว่า วิถีทางที่หลายคนกำลังมุ่งไปนั้น มีอะไรเป็นเป้าหมาย มันทำให้ฉันสนใจติดตามค้นหาความจริงอย่าง**ไม่รู้จักความเหน็ดเหนื่อย** แม้ยล้าแม่แต่น้อย เนื่องจากเห็นว่า ณ จุดนี้เองที่ทำให้รู้สึกได้ถึงคุณค่าของครู เหล่านี้เพิ่มขึ้นเป็นลำดับ ในที่สุดก็มาถึงจุดซึ่งมองเห็นสังขธรรมอีกด้านหนึ่งชัดเจนยิ่งขึ้น เมื่อมีโอกาสครั้งใดมักกล่าวว่า**"ฉันได้เพื่อนมนุษย์เป็นครูอันประเสริฐสุด ยิ่งชนรุ่นหลังและผู้ซึ่งชีวิตยังคงอยู่กับพื้นดิน รวมถึงผู้ซึ่งมีโอกาสเติบโตขึ้นมาแล้วแต่ก็ยังรู้สำนึกถึงความสำคัญของพื้นคืออย่างแก่คนซัดค้าย"** อย่างไรก็ตาม

อย่างไรก็ตาม หากใช้ว่าตนจะรังเกียจหรือมองเห็นผู้ซึ่งเติบโตขึ้นมาแล้ว ขาดหลุดจากพื้นดินไม่ ในเมื่อฉันเองพึงต้องเรียนรู้จากรอบด้านเพื่อความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นภายในองค์ความรู้ซึ่งหวังว่า น่าจะนำไปสู่จุดครบถ้วนเป็นหนึ่งเดียวกันได้ในที่สุด จึงเห็นว่าบนพื้นฐานส่วนตัว เราควรเคารพกันด้วยเหตุและผล แทนที่จะคิดร้ายต่อกันและและลอบทำร้ายกันเองซึ่งเห็นว่าไม่น่าจะถือเป็นมงคลแก่ตัวเองเลย หากกลับเป็นผลเสียเนื่องจาก **"คนเป็นผู้ทำลายตัวเองด้วยตนเอง"**

ฉันรู้สึกว่าคนมีโชคคืออีกครั้งหนึ่งในขณะที่ภาวะเศรษฐกิจทรุดหนักมากขึ้น

หลังจากที่ฉันเฝ้าดูเพื่อน ๆ ร่วมแผ่นดินและลูกหลานทั้งหลาย ละทิ้งบ้านช่องซึ่งเคยเป็นที่อยู่อาศัยและให้ความอบอุ่นทางใจ ออกไปแสวงหาเหยื่อซึ่งมีคุณค่าดินน้ำมาล่อจนยึดติดกันงอมแงม อีกทั้งหลายคนซึ่งขึ้นไปอยู่ที่สูงยิ่งหวนลงมา ทำลายสิ่งอันทรงคุณค่าของท้องถิ่นจนกระทั่งกลายเป็นนิสัยอย่างฝังได้ยาก ลูกหลานมาถึงการทำลายคุณค่าชีวิตลูกหลานร่วมแผ่นดินของตัวเอง อีกทั้งยังวกกลับมาถึงลูกหลานส่วนตัวเพราะความรู้เท่าไม่ถึงการณ์

อย่างไรก็ตาม ขณะที่เฝ้ามองเพื่อนรวมทั้งบรรดาลูกหลานซึ่งไหลเข้าเมืองกันอย่างต่อเนื่องอีกทั้งรวดเร็วยิ่งขึ้น แม้อีกกลุ่มคนที่ยังไปอยู่ด้านบนซึ่งตกลงไปในกระแสและจมดิ่งลงไปจนแทบมองไม่เห็นอะไร จะใช้วิธีนำเอาอิทธิพลซึ่งเข้ามาครอบงำเมืองอยู่แล้วในรูปโรงงานสารพัดชนิด ออกมาไว้ในท้องถิ่น กลับมองเห็นภาพเสมือน ตามพิฆาตกันจนถึงบ้านและเรือกสวนไรร่นากันเลยทีเดียว

ได้กล่าวมาแล้วว่า**"บรรดาเพื่อนและลูกหลานร่วมแผ่นดินทุกคนคือพื้นฐานพลังทางเศรษฐกิจอย่างเห็นได้ชัดสำหรับผู้ที่มองเห็นสังขธรรมได้ชัดเจนพอสมควร"** ดังนั้นภาพซึ่งสะท้อนออกมาให้เห็นเป็นความจริงว่า มีคนระดับล่างหลงไหลวิ่งขึ้นไปหวังที่จะเกาะระดับบน และกลุ่มคนระดับบนซึ่งจิตสำนึกทางพื้นดินขึ้นไปเรื่อย ๆ ย่อมขาดความจริงใจที่จะมองด้วยความรู้สึกซึ่ง**"เห็นคนเป็นคน"** คงเหลือแต่เจตนาที่จะใช้เป็นทาสแรงงานมากกว่า

ถือได้ว่าเป็นบุญอย่างหนึ่งโดยเหตุที่ฉันยังพอจะรู้จักตนเองอยู่บ้างไม่มากก็น้อย แม้ว่าฉันหนึ่งจะสนใจ
เข้าดูบรรดาเพื่อนร่วมแผ่นดินและลูกหลานหลังไหลเข้าเมือง และพบว่าบ้างก็เข้าไปเป็นลูกจ้างตามโรงงาน บ้าง
ก็ออกไปเป็นทาสแรงงานถึงแผ่นดินคนต่างถิ่น บ้างก็ไปมีวสุมาเสพติดจนกระทั่งไปถึงขั้นเป็นอาชญากร แต่ตนเอง
ก็ไม่ได้ทิ้งดูดาที่จะนำตัวลงไปทำงานสัมผัสกับพื้นดินเพื่อรักษารากฐานสังขารเอาไว้ให้มั่นคงอยู่ได้ ไม่เช่นนั้น
แล้วไม่วันใดก็วันหนึ่งอาจตกลงไปอยู่ในกระแสได้ไม่ยาก

"จากประสบการณ์ชีวิตของตัวเองได้ทำให้ฉันเชื่อหลักธรรมชาคืออย่างชัดเจน โดยที่รู้ว่าคนไม่ได้อยู่กับเดียว
ในโลก รวมทั้งทุกสิ่งหาได้เป็นไปเช่นภาพที่พบเห็นทั้งหมด" จึงเชื่อว่าภาพซึ่งคนเห็นย่อมมีเพื่อน ๆ ส่วนหนึ่งมอง-
เห็นได้ และน่าจะมีบางคนสามารถเห็นได้ลึกซึ้งกว่าฉันด้วย แต่ผู้ที่เห็นจริงแล้วย่อมเข้าใจถึงจึงมองด้วยความ
รู้สึกเมตตามากกว่ามุ่งจับผิด จากอีกมุมหนึ่งฉันมักใช้เวลาว่างนั่งเขียนบทความซึ่งแทรกไว้ด้วยแง่คิด ที่มุ่งสู่สังขาร
เป็นเป้าหมาย โดยจับจากเรื่องราวต่าง ๆ ซึ่งอยู่ในชีวิตประจำวัน ดังเช่นที่ผู้ใหญ่บางคนเคยกล่าวชี้แนะลูกหลาน
ว่า "จงเริ่มต้นจากสิ่งซึ่งอยู่ใกล้ตัวตัวเองไปก่อน" ซึ่งจริง ๆ แล้วก็คือการฝึกฝนตัวเองให้พร้อมอยู่เสมออย่างไม่

หลังจากปัญหาเศรษฐกิจถึงเครียดมากขึ้น ซึ่งแน่นอนที่สุด"ชีวิตคนซึ่งอยู่ในกรุงย่อมได้รับผลกระทบรุนแรง
มากกว่า" วันหนึ่งมีคนถามฉันว่า"ขณะนี้ปัญหาเศรษฐกิจรัดตัวมากขึ้นจนแทบจะไปไม่รอด จึงคิดหันมาปลูกผักสวน
ครัวใช้เองภายในบ้านโดยไม่ต้องไปจับจ่ายใช้เงินที่ไหน จึงขอถามว่าจะปลูกอะไรดี ?" ตนจึงตอบไปว่า "อะไร
ก็ได้ที่อยู่ใกล้ ๆ ตัวและต้องการใช้ในชีวิตประจำวัน" เช่นโหระพา กระเพรา พริก มะเขือ และผักพื้นบ้าน นอก
จากไม่ต้องไปหาซื้อแล้วยังไม่ต้องห่วงสารพิษด้วย ยิ่งปลูกกับมือตัวเองย่อมมีความภูมิใจและเป็นแบบอย่างให้ลูก-
หลานรักบ้านมากขึ้น

ถัดมาอีกช่วงหนึ่งฉันได้ทราบว่า มีการปลดคนงานซึ่งทำงานอยู่ในโรงงาน รวมทั้งบริษัทห้างร้านออกเป็น
เรือนพันเรือนหมื่น หากจะว่าส่งสารก็ส่งสาร หากจะว่าตีใจก็ตีใจด้วย เพราะลูกหลานเหล่านี้ เติบโตออกจากสิ่ง
ซึ่งเคยเป็นพื้นฐานจริงของชีวิตตัวเองมาแล้วอย่างไม่มีใครจะรั้งไว้อยู่ แทนที่จะฝากรากฐานไว้กับพ่อแม่ซึ่งเป็น
ผู้ให้กำเนิดสายเลือดแท้ ๆ ของตัวเอง กลับนำชีวิตไปฝากไว้กับคนอื่นเสมือน"คนเคินหลงทางโดยที่เชื่อว่า นี้อือ
วิถีทางที่ถูกต้องสำหรับพวกฉัน และหันมามองบรรพบุรุษด้วยความรู้สึกดูถูกอยู่ในใจอีกด้วย"

ใคร่อนุเคราะห์เชิญพระราชาธิบดีของในหลวงรัชกาลที่ 6 มาเสนอให้พิจารณา โดยที่คิดว่าน่าจะให้สติ
ได้บ้างไม่มากก็น้อย สำหรับสถานการณ์ในปัจจุบัน

ใครมาเป็นเจ้าเข้าครอง	คงจะต้องบังคับขมิไส
เคี้ยวเชียวเย็นคำกรำไป	ตามวิสัยเชิง เช่นผู้เป็นนาย
เขาจะเห็นแก่หน้าค่าชื่อ	จะนับถือพงศ์พันธุ์นั้นอย่าหมาย
ไทยจะต้องเหนื่อยยากลำบากกาย	ไทยจะอายทั่วทั้งโลกา

สังขารซึ่งพบได้ในขณะนี้คือ เมื่อภาวะเศรษฐกิจมาถึงจุดซึ่งเขาจะต้องสูญเสียผลประโยชน์ สิ่งซึ่งสะ-
ทอนความจริงออกมาปรากฏชัดก็คือ "มีข้ออ้างต่าง ๆ นานาที่จะต้องปฏิบัติในลักษณะซึ่งคนแต่ก่อนเรียกกันว่า -คึด
หางปล่อยัด" มีเสียงสะท้อนออกมาทำให้ทราบได้ว่า "หลายคนมุ่งกลับบ้านไป เริ่มต้นทำเกษตรใหม่"

ภาพรวมทั้งหมกมันสอนให้ฉันมีโอกาสเรียนรู้และเชื่อมั่นในสังขารชัดเจนยิ่งขึ้นกว่าเก่า และคิดรำพึง
อยู่ในใจว่า"กลับบ้านเราเถิดลูกรัก พ่อและแม่รวมทั้งญาติพี่น้องคั้งคารอเจ้ามานานแล้ว ด้วยความเชื่อมั่นใน
สังขาร ทำให้หวังว่าสักวันหนึ่งไม่ว่าเร็วหรือช้า เจ้าจะต้องหวนกลับมาสู่บรรยากาศอันอบอุ่นของแผ่นดินผืนนี้
ด้วยความรู้สึกที่ มันคือสมบัติของเจ้าเองอย่างแน่นอน และคงจะได้รับบทเรียนอันล้ำลึกด้วยคุณค่ากลับมาด้วย

ธรรมจักรเป็นครูชีวิตที่สอนสั่งธรรมอย่างสำคัญ

ลูกหลานที่รักทุกคน ถ้าเจ้ายังคงรำลึกได้ถึงคุณค่าของแผ่นดินซึ่งเป็นมาตาปิตุภูมิของตนเอง และได้ยินเสียงสื่อกิ่งผ่านกระแสธรรมชาติของจิตวิญญาณน่าจะรู้ว่า "แต่ละคนล้วนทำหน้าที่เป็นพื้นฐานหลังทางเศรษฐกิจอย่างเท่าเทียมกันทั้งสิ้น ยิ่งชีวิตซึ่งอยู่ในระดับพื้นดินรวมทั้งที่เกิดความมาภายหลังน่าจะได้รับความสำคัญมากกว่า โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นด้านซึ่งทำหน้าที่รองรับชีวิตของทุกคนตั้งแต่ระดับบนลงมา รวมทั้งเป็นอนาคตด้วย

หากมองเห็นประเด็นนี้ได้ถึงความจริงย่อมรู้เองว่า การที่เจ้าแต่ละคนให้ความสนใจรักษาความเป็นตัวของเองไว้อย่างมั่นคง ร่วมกับผู้ใหญ่ซึ่งมีความเป็นผู้ใหญ่โดยให้ออกาสลูกหลานรวมทั้งผู้ซึ่งชีวิตอยู่ในระดับรองลงมาถึงระดับล่าง มีโอกาสเรียนรู้อย่างอิสระจากการปฏิบัติงานโดยไม่ฉกฉวยโอกาสใช้อำนาจบังคับหรือนำเอาวัตถุมาล่อหลอกถึงที่บ้านจนไม่อาจควบคุมสติได้ เจ้าคงไม่ต้องวิ่งออกไปเที่ยวได้หาสิ่งซึ่งมีรากฐานอยู่นอกตัวนอกใจ และยังเลยไปถึงต่างถิ่น แดมยังลากจูงกันไปมากขึ้น เพราะใจตกเป็นเหยื่อ จนกระทั่งนำตัวเองเข้าไปอยู่ท่ามกลางกลุ่มคนที่ขาดความจริงใจโดยไม่รู้สึกตัว

ดังนั้น จากผลดังกล่าวจึงทำให้เศรษฐกิจจำต้องทรุดหนักยิ่งขึ้น เนื่องจากพื้นฐานซึ่งเป็นของเราทุกคนเกิดช่องว่างกว้างขึ้นเรื่อย ๆ โดยเหตุที่คนในสวนนั้นหนีหายไปรับใช้ผลประโยชน์ของคนอื่น ในที่สุดโครงสร้างที่แท้จริงย่อมมาถึงจุดซึ่งทนอยู่ยากยิ่งขึ้น ดังนั้นพอมีอิทธิพลภายนอกซึ่งขาดความจริงใจ เข้ามากระทบย่อมทำให้ทุกสิ่งซึ่งเคยสานถึงกันจำต้องพังลงที่สุดในที่สุด ทำให้คนระดับรองลงมาจนถึงระดับล่างจำต้องขาดใจล้มตายเป็นธรรมดา

"บรรดาเพื่อน ๆ และลูกหลานฉันทุกคนซึ่งพอจะรู้สึกได้แล้ว" เธอคงจะจดจำเข้าไปไว้ในส่วนลึกของหัวใจและถือเป็นบทเรียนครั้งสำคัญอีกช่วงหนึ่ง โดยสังขรณ์คนในระดับล่าง ๆ รวมทั้งผู้ซึ่งมุ่งมั่นทำงานโดยไม่ใช้ออกาสแสวงประโยชน์ส่วนตนย่อมรู้สึกตัวได้ก่อนเป็นธรรมดา

แม้ส่วนซึ่งอยู่สูงขึ้นไปอีกทั้งมีโอกาสเห็นคนอื่นจะไม่แสดงให้เห็นว่าตนรู้สึกได้ถึงความจริง จึงยังคงมีแนวคิดในการแก้ไขปัญหามุ่งไปยังเงินและวัตถุโดยถือคนต่างสายเลือดเป็นเป้าหมายต่อไปอีกอย่างหยุดได้ยาก ทำให้ฉันคิดว่า เธอโชคดีมากกว่าไม่จมลงไปมากกว่านี้ อีกทั้งยังหวนกลับมาสู่อ้อมอกของมาตาปิตุภูมิของแต่ละคน

ฉันไม่ขอกล่าวว่า ผืนแผ่นดินซึ่งเปรียบเสมือนพ่อแม่ที่แท้จริงของเธอทั้งหลายพูดไม่ได้ แต่กลับคิดว่า **"กำลังพูดภาษาซึ่งสื่อถึงรากฐานจิตใจโดยไม่ต้องใช้ปาก"** และคงรู้สึกอบอุ่นโดยที่ลูกหลานเริ่มหวนกลับมาพ้อพร้อมด้วยบทเรียนซึ่งหาได้ยาก แม้เธออาจต้องมาเริ่มต้นชีวิตใหม่ดังที่หลายคนกล่าวว่า **"เริ่มจากศูนย์"** แต่สิ่งสำคัญกว่าน่าจะได้แก่ **"ความหวังที่ซัดเซของชีวิต"** แม้จะต้องจับจอบเจ็บเสียมพินดินจากมือเปล่า ฉันเคยได้ยินคนแต่ก่อนพูดเป็นสังขรณ์ผากไว้ว่า **"การพรวนดินคือปยุของกนจน"** ซึ่งจริง ๆ แล้วคงไม่เพียงกนจนเท่านั้น ถ้าเข้าใจได้ลึกซึ้ง

พ่อแม่ของเธอก็คงจะได้ฟังพหาคัย โดยที่หวังได้ว่า ลูกหลานซึ่งได้รับบทเรียนมาแล้วคงจะช่วยอุ้มชูชีวิตซึ่งในอดีตมีความมีชีวิตชีวาและความชุ่มฉ่ำภายในเนื้อหาได้ถูกทำลายไปเพราะสารเคมีซึ่งขนต่างถิ่นนำเข้ามาอมเมอ อีกทั้งยังปล้นเอาทรัพย์สินอันมีค่าซึ่งเก็บสะสมมาเป็นเวลานาน ผ่านผลผลิตอันเกิดจากน้ำพักน้ำแรงของเธอทั้งหลาย โดยใช้คนดินเดียวกันซึ่งอยู่ระดับบน ๆ เป็นเครื่องมือ

แม้คนด้านบนจะยังคงเป็นไปตามกระแสก็ยังมีข้ออ้างต่าง ๆ นานาประการ หากเข้าใจได้คงถือเป็นธรรม-ชาติจึงไม่ถือสาและไม่ควรรณามาคิดใจอะไรให้มักเกินเหตุและผล ส่วนตัวเธอเองซึ่งประสบการณ์ครั้งนี้ น่าจะสอนให้รู้ว่า **"การพึ่งพาตนเองอยู่บนรากฐานของการรู้เหตุผล และลงมือปฏิบัติจากตัวเองซึ่งธรรมชาติได้มอบมาให้แล้วอย่างดีที่สุด"** คือหลักธรรมซึ่งฉันเชื่อมั่นว่าสามารถแก้ปัญหาได้ทุกเรื่อง โดยที่เชื่อว่า **"ไม่มีใครฝ่าหลักธรรมไปได้แม้แต่คนเดียว"** จึงขอให้เธอทั้งหลายซึ่งได้รับบทเรียนแล้วและรู้ความจริงแล้ว จงใช้ออกาสนี้อาจมีเหตุผลด้วยเถิด **"แล้วจะรู้ถึงคุณค่าของวิกฤตการณ์ เศรษฐกิจเหนือความเลวร้าย"**

"ฉันไม่คิดว่าจะต้องสอนให้เธอตกท้าว" หากเธอรู้จักสำรวจตัวเองว่า "สิ่งซึ่งกำลังจะพำนั้นเกิดจากความจริงใจหรือเปล่า" ถ้าเห็นคำตอบ ณ จุดนี้ได้ชัดเจน การลงมือทำย่อมมีความสุข แม้อาจเกิดปัญหาหนักแค่ไหน แต่กลับเห็นเป็นเรื่องธรรมดา จึงไม่ห่อถอย คงมีแต่การกอบโกยความรู้อันมีคุณค่าไว้ให้มีผลสานต่อไปได้เรื่อย ๆ

หลังจากกล่าวมาถึงจุดนี้คงสรุปได้ว่า การที่เธอหวนกลับมาอยู่ภายในอ้อมอกแผ่นดินเกิดของตัวเอง ประสบการณ์ที่ผ่านมาจะช่วยให้เกิดจิตใต้สำนึก ซึ่งมองเห็นคุณค่าของคืนแผ่นดินอันมีแต่ละคนร่วมกันเป็นเจ้าของ ด้วยความรู้สึกรับผิดชอบลึกซึ้งกว่าเก่า แม้ใครจะมาแนะนำให้ปลูกพืชชนิดนั้นชนิดนี้ซึ่งจะมีตลาด และใส่ปุ๋ยชนิดนั้นชนิดนี้ชนิดนี้จะไม่จะงาม ผลผลิตจะสูงและจะขายได้ ขอให้หวนกลับไปพิจารณาอดีตว่า ไม่เพราะกระแสเหล่านี้หรือที่ทำให้คนเคยตกเป็นเหยื่อมาแล้วในที่สุด จึงต้องมีหนี้สินล้นพ้นตัว แล้วในที่สุดก็ถูกลากเข้าเมืองเพื่อนำไปฆ่าทิ้ง ทำให้หวนกลับมาคิดถึงความอบอุ่นที่บ้านซึ่งมีพ่อแม่สอนให้เรียนรู้ความจริงของชีวิตอย่างลึกซึ้งโดยไม่ต้องเจ็บช้ำน้ำใจ

ฉันขอให้เธอทุกคนที่เห็นจริงแล้วและรู้แล้ว จงมุ่งมั่นรักษาตนเองให้มั่นคงอยู่กับเหตุและผล และแน่วแน่อยู่กับความซื่อสัตย์ต่อตนเองตลอดไปโดยไม่ประมาท เพื่อจะได้มีโอกาสพบสิ่งอันเป็นมงคลแก่ชีวิตอนาคตยิ่ง ๆ ขึ้นไป ส่วนคนด้านบนถ้าก็คิดแก่ตัวเขาเอง ถ้าไม่คิดก็ไม่มีใครจะไปช่วยอะไรได้ เราต่างหากซึ่งอยู่ด้านล่างถ้าหากที่ร้อยยจิตใจเข้าหากันอย่างเป็นธรรมชาติ หากกว้างขวางยิ่งขึ้นเรื่อย ๆ ย่อมช่วยให้ทุกสิ่งทุกอย่างเปลี่ยนแปลงไปสู่ทิศทางที่ดีขึ้นด้วยตัวของมันเอง อีกทั้งมีโอกาสเติบโตขึ้นไปสู่ด้านบนเป็นสังฆกรรมด้วย.

18 กันยายน 2540

นางสาว...

→ จิตสำนึกเป็นพลังที่ขับเคลื่อนชีวิตให้ก้าวไกลสู่ความสำเร็จ.